

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjunde avdelningen)

den 25 juli 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Socialpolitik – Skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens – Direktiv 2008/94/EG – Artiklarna 3 och 4 – Garantiinstitutionernas övertagande av arbetstagares fordringar – Begränsning av garantiinstitutionernas betalningsansvar – Lönefordringar som uppkommit mer än tre månader före inskrivningen i företagsregistret av avgörandet att inleda ett insolvensförfarande omfattas inte”

I mål C-338/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Varhoven administrativen sad (Högsta förvaltningsdomstolen, Bulgarien) genom beslut av den 31 maj 2017, som inkom till domstolen den 7 juni 2017, i målet

Virginie Marie Gabrielle Guigo

mot

Fond ”Garantirani vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite”,

meddelar

DOMSTOLEN (sjunde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Rosas samt domarna C. Toader och E. Jarašiūnas (referent),

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Virginie Marie Gabrielle Guigo, genom H. Hristev, advokat,
- Bulgariens regering, genom L. Zaharieva och E. Petranova, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Kellerbauer, Y. Marinova och P. Mihaylova, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: bulgariska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 151 och 153 FEUF, artikel 20 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), av artiklarna 3, 4, 11 och 12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens (EUT L 283, 2008, s. 36), samt principerna om processuell autonomi, likvärdighet, effektivitet och proportionalitet.
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Virginie Marie Gabrielle Guigo och Fond "Garantirani vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite" (fonden för "arbetstagares garanterade fordringar", Bulgarien) vid Natsionalen osiguritelena institut (nationella institutet för social trygghet, Bulgarien) (nedan kallad garantifonden) angående vägran att garantera betalning av utestående lönefordringar.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Direktiv 2008/94 kodifierade rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens (EGT L 283, 1980, s. 23; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 121), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/74/EG av den 23 september 2002 (EGT L 270, 2002, s. 10), och upphävde detta.
- 4 I artikel 1.1 i direktiv 2008/94 föreskrivs följande:

"Detta direktiv ska tillämpas på fordringar som arbetstagare på grund av anställningsavtal eller anställningsförhållanden har gentemot arbetsgivare som är att anse som insolventa enligt artikel 2.1."

- 5 I artikel 3 i detta direktiv föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna ska, om inte annat följer av artikel 4, vidta nödvändiga åtgärder för att se till att garantiinstitutionerna säkerställer betalning av arbetstagarnas utestående fordringar som grundar sig på anställningsavtal eller anställningsförhållanden, inbegripet betalning av avgångsvederlag, förutsatt att nationell lagstiftning föreskriver det, när anställningsförhållandet upphör.

De utestående lönefordringar som garantiinstitutionen övertar avser en period före och/eller, i förekommande fall, efter ett datum som fastställts av medlemsstaterna."

- 6 Artikel 4 i detta direktiv har följande lydelse:

"1. Medlemsstaterna får välja att begränsa garantiinstitutionernas betalningsansvar enligt artikel 3.

2. Om medlemsstaterna utnyttjar valmöjligheten enligt punkt 1, ska de fastställa den period för vilken garantiinstitutionen ska betala utestående fordringar. Denna period får dock inte vara kortare än en period som omfattar lönen för de tre senaste månaderna av anställningsförhållandet före och/eller efter det datum som avses i artikel 3 andra stycket.

Medlemsstaterna får bestämma att denna minimiperiod på tre månader ska infalla under en referensperiod som inte får vara kortare än sex månader.

De medlemsstater som föreskriver en referensperiod på minst 18 månader får begränsa den period för vilken garantiinstitutionen ska betala de utestående fordringarna till åtta veckor. I sådana fall ska de för arbetstagarna mest fördelaktiga perioderna användas vid beräkningen av minimiperioden.

3. Medlemsstaterna får fritt sätta övre gränser för garantiinstitutionens utbetalningar. Dessa gränser får inte vara lägre än en tröskel som är socialt förenlig med detta direktivs sociala målsättning.

Om medlemsstaterna utnyttjar denna valmöjlighet, ska de till kommissionen meddela vilka metoder de använder för att sätta denna övre gräns.”

7 I artikel 12 i samma direktiv föreskrivs följande:

”Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas möjligheter att

- a) vidta åtgärder för att förhindra missbruk,
- b) vägra att ta på sig eller begränsa det ansvar som avses i artikel 3, eller den garanterade förpliktelse som avses i artikel 7, om det visar sig att uppfyllandet av förpliktelsen är orimligt på grund av förekomsten av särskilda förbindelser mellan arbetstagaren och arbetsgivaren och gemensamma intressen som resulterat i hemliga överenskommelser mellan dem,
- c) vägra att ta på sig eller begränsa den betalningsskyldighet som avses i artikel 3 eller den garanterade förpliktelse som avses i artikel 7 i de fall då arbetstagaren ensam eller tillsammans med nära anförvanter var ägare till en väsentlig del av arbetsgivarens företag eller verksamhet och hade ett betydande inflytande över verksamheten.”

Bulgarisk rätt

8 I artikel 4.1 i *Zakon za garantiranite vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite pri nesastoyatelnost na rabotodatelia* (lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar vid arbetsgivarens insolvens) (nedan kallad *lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar*), föreskrivs följande:

”Arbetstagare som har eller har haft ett anställningsförhållande med en sådan arbetsgivare som avses i artikel 2 kan göra gällande garanterade fordringar i den mening som avses i denna lag, oberoende av anställningsförhållandets varaktighet eller arbetstider, under förutsättning att anställningsförhållandet

1. inte hade upphört den dag då avgörandet som avses i artikel 6 registrerades i företagsregistret.
2. upphörde någon gång under de tre månaderna som föregick registreringen i företagsregistret av det avgörande som avses i artikel 6.”

9 I artikel 6 i den lagen föreskrivs följande:

”Arbetstagarnas rätt till garanterade fordringar som avses i artikel 4.1 uppkommer från dagen för registrering i företagsregistret av avgörandet avseende

1. inledandet av insolvensförfarandet,
2. inledandet av insolvensförfarandet samtidigt som konkursbeslutet meddelas,
3. inledandet av insolvensförfarandet, konstaterandet att företagets verksamhet upphör, meddelandet av beslutet om gäldenärens konkurs och avbrott i insolvensförfarandet på grund av bristande tillgångar för att täcka kostnaderna för förfarandet.”

10 Artikel 25 i nämnda lag har följande lydelse:

”Garanterade fordringar i den mening som avses i denna lag beviljas på grundval av en försäkran som ifyllts i enlighet med förlagan för detta ändamål, som sänds av arbetstagaren till det lokala socialförsäkringskontoret närmast arbetsgivarens säte inom två månader från och med dagen för registreringen av det avgörande som avses i artikel 6 eller från den dag då den bulgariske arbetsgivaren har informerat arbetstagarna om att ett insolvensförfarande inletts i enlighet med lagstiftningen i en annan medlemsstat.”

11 I artikel 358 i Kodeks na truda (lagen om arbete) föreskrivs följande:

”1) Talan avseende arbetstvister ska väckas inom följande tidsfrister:

...

3. inom tre år avseende alla andra arbetstvister.

2) De tidsfrister som avses i föregående punkt börjar löpa:

...

2. för andra talan, från den dag som den rätt som är föremål för talan har blivit utkrävbar eller verkställigheten har blivit möjlig. När det gäller penningkulder, anses de utkrävbbara vid den tidpunkt betalning av fordringen normalt sett skulle ha skett.

...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

12 Virginie Marie Gabrielle Guigo arbetade mellan den 29 juni 2007 och den 14 maj 2012 för Evrosilex OOD, ett bolag med säte i Varna (Bulgarien).

13 Genom avgörande av den 26 juni 2013 förpliktade Rayonen sad Varna (Distriktsdomstolen i Varna, Bulgarien) Evrosilex att till Virginie Marie Gabrielle Guigo betala vissa fordringar som motsvarade nettoersättningen för betald semester som togs ut i mars, april och maj 2012, lön för maj 2012 och ersättning för uppsägning av anställningsavtalet utan uppsägningstid. Var och en av dessa fordringar skulle betalas jämte lagstadgad ränta.

14 Genom avgörande av den 18 december 2013 inledde Okrazhen sad Varna (Regiondomstolen i Varna, Bulgarien) ett insolvensförfarande avseende Evrosilex och försatte bolaget i konkurs. Avgörandet skrevs in i företagsregistret samma dag.

15 Den 3 augusti 2016 begärde Virginie Marie Gabrielle Guigo att garantifonden skulle betala de utestående lönefordringar som Evrosilex inte hade betalat. Denna begäran grundade sig på lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar, avgörandet från Rayonen sad Varna (Distriktsdomstolen i Varna) av den 26 juni 2013, och den exekutionstitel som utfärdats på grundval av detta avgörande. Eftersom garantifonden inte svarade inom den lagstadgade tidsfristen, väckte Virginie Marie Gabrielle Guigo talan mot detta tysta avslag vid Administrativen sad Varna (Förvaltningsdomstolen i Varna, Bulgarien).

- 16 Garantifonden avslag genom beslut av den 13 september 2016 uttryckligen Virginie Marie Gabrielle Guigos begäran på grundval av artikel 4.1 led 2 och artikel 25 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar. Hon överklagade detta beslut till Administrativen sad Varna (Förvaltningsdomstolen i Varna).
- 17 Genom avgörande av den 7 december 2016 ogillade nämnda domstol respektive talan som Virginie Marie Gabrielle Guigo hade väckt, med motiveringen att de villkor avseende uppsägning av anställningsavtalet, som anges i artikel 4.1 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar, inte var uppfyllda och att det framgår av domen av den 18 april 2013, Mustafa (C-247/12, EU:C:2013:256), att medlemsstaterna enligt EU-rätten får föreskriva en tidsfrist på tre månader, såsom den som är i fråga i det nationella målet, utan att på ett otillbörligt sätt begränsa tillämpningsområdet för direktiv 2008/94.
- 18 Virginie Marie Gabrielle Guigo överklagade avgörandet till den hänskjutande domstolen, Varhoven administrativen sad (Högsta förvaltningsdomstolen, Bulgarien).
- 19 Den hänskjutande domstolen har angett att det nationella målet rör frågan huruvida artikel 4.1 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar, under sådana omständigheter som dem i det nationella målet, inte fråntar artiklarna 151 och 153 FEUF samt artiklarna 3 och 4 i direktiv 2008/94 deras fulla verkan, i den mån den nationella bestämmelsen kan anses utgöra hinder för en arbetstagare som har garanterade fordringar att åtnjuta en lägsta skyddsnivå.
- 20 Den nationella domstolen har särskilt frågat huruvida unionsrätten tillåter antagandet av en bestämmelse som artikel 4.1 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar, som i en situation där arbetsgivaren har försatts i konkurs automatiskt och ovillkorligt undantar de utestående fordringar som har uppkommit i ett anställningsförhållande som har upphört för mer än tre månader sedan från en lägsta skyddsnivå för fordringar. Den hänskjutande domstolen har påpekat att det i direktiv 2008/94 inte föreskrivs någon möjlighet att begränsa den kategori av personer som har ställning som arbetstagare och som har utestående lönefordringar gentemot en arbetsgivare i konkurs, med undantag för den särskilda kategori av personer som är undantagna från skydd enligt den presumtion som avses i artikel 12 i nämnda direktiv.
- 21 Vidare undrar den hänskjutande domstolen om den tidsfrist på två månader som föreskrivs i artikel 25 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar för att begära betalning av garanterade fordringar, vilken frist börjar löpa från den dag avgörandet om att inleda insolvensförfarandet skrivs in i företagsregistret, säkerställer en tillräcklig skyddsnivå för arbetstagare och om denna tidsfrist inte i för hög grad begränsar utövandet av de rättigheter som arbetstagarna åtnjuter i direktiv 2008/94. Härvidlag har den hänskjutande domstolen angett att lagen om arbete föreskriver en tidsfrist på tre år för att begära betalning av utestående lönefordringar, vilken börjar löpa från den dag skulden skulle ha betalats av arbetsgivaren, och att dessa två nationella lagstiftningar, trots att de i sig reglerar olika situationer, eftersträvar ett gemensamt mål, nämligen skyddet av arbetstagarnas lönefordringar.
- 22 Den hänskjutande domstolen undrar även huruvida artikel 25 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar är förenlig med artiklarna 3 och 4 i direktiv 2008/94 samt med principerna om proportionalitet och effektivitet, på grund av att denna bestämmelse tillämpas automatiskt och utan någon möjlighet att bedöma de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall.
- 23 Den hänskjutande domstolen har angett att den även hyser tvivel om huruvida skillnaden i behandling mellan arbetstagare med rätt att få sina utestående fordringar skyddade beroende på om det är artikel 358.1 led 3 i lagen om arbete eller artikel 4.1 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar som är tillämplig och om arbetsgivaren är solvent eller inte, är förenlig med artikel 20 i stadgan.

24 Mot denna bakgrund beslutade Varhoven administrativen sad (Högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

- ”1) Ska artiklarna 151 FEUF och 153 FEUF samt artiklarna 3, 4, 11 och 12 i direktiv [2008/94] tolkas så, att de tillåter en nationell bestämmelse som artikel 4.1 i [lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar], enligt vilken personer vars anställningsförhållande upphörde före den fastställda period på tre månader som föregick registreringen av beslutet att inleda ett insolvensförfarande mot arbetsgivaren inte omfattas av skyddet för utestående arbetsrelaterade fordringar?
- 2) Om fråga 1 ska besvaras jakande: Ska principen om medlemsstaternas processuella autonomi med beaktande av principerna om likvärdighet, effektivitet och proportionalitet inom ramen för den sociala målsättningen i artiklarna 151 FEUF och 153 FEUF och i direktiv [2008/94] tolkas så, att de tillåter en nationell åtgärd såsom artikel 25 i [lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar], enligt vilken rätten att göra gällande och erhålla betalning av garanterade fordringar bortfaller när en frist på två månader har löpt ut från tidpunkten för registreringen av beslutet att inleda ett insolvensförfarande, om medlemsstatens nationella lagstiftning innehåller en sådan bestämmelse som artikel 358.1 led 3 i lagen om arbete, enligt vilken fristen för att göra gällande utestående arbetsrelaterade fordringar uppgår till tre år från den tidpunkt när fordran skulle ha betalats och betalningar som företagits efter denna tidpunkt inte anses ha gjorts utan rättslig grund?
- 3) Ska artikel 20 i [stadgan] tolkas så, att den tillåter en sådan åtskillnad mellan arbetstagare med utestående fordringar vars anställningsförhållande upphörde före den fastställda perioden på tre månader som föregick registreringen av beslutet att inleda ett insolvensförfarande mot arbetsgivaren och arbetstagare vars anställningsförhållande upphörde under den fastställda perioden på tre månader, å ena sidan, och mellan dessa arbetstagare och arbetstagare vars anställningsförhållande upphör och som enligt artikel 358.1 led 3 i lagen om arbete har rätt till skydd för sina utestående fordringar under en period på tre år från den tidpunkt när fordran skulle ha betalats, å andra sidan?
- 4) Ska artikel 4 jämförd med artikel 3 i direktiv [2008/94] samt med proportionalitetsprincipen tolkas så, att en sådan bestämmelse som artikel 25 i [lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar] är tillåten, enligt vilken rätten att göra gällande och erhålla betalning av garanterade fordringar bortfaller automatiskt och utan någon möjlighet till individuell bedömning av de relevanta omständigheterna när en frist på två månader har löpt ut räknat från tidpunkten för registreringen av beslutet att inleda insolvensförfarandet?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 25 Inledningsvis bör det noteras att i den mån direktiv 2008/94 grundas på artikel 137.2 EG, nu artikel 153 FEUF, och antogs i syfte att uppnå de mål som anges i artikel 151 FEUF, är det endast nödvändigt att tolka bestämmelserna i detta direktiv för att besvara den första frågan.
- 26 Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida direktiv 2008/94 ska tolkas så, att det utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom artikel 4.1 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar, vilken inte garanterar lönefordringarna för arbetstagare vars anställningsförhållande upphörde mer än tre månader före registreringen i företagsregistret av beslutet att inleda ett insolvensförfarande mot deras arbetsgivare.

- 27 Det framgår av artikel 1.1 i direktiv 2008/94 att direktivet ska tillämpas på fordringar som arbetstagare på grund av anställningsavtal eller anställningsförhållanden har gentemot arbetsgivare som är att anse som insolventa.
- 28 Enligt domstolens fasta praxis är det sociala syftet med detta direktiv att alla arbetstagare inom Europeiska unionen ska garanteras ett minimiskydd vid arbetsgivarens insolvens genom betalning av utestående fordringar som grundar sig på anställningsavtal eller anställningsförhållanden och som gäller lön för en viss period (dom av den 28 november 2013, Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, punkt 20, och dom av den 2 mars 2017, Eschenbrenner, C-496/15, EU:C:2017:152, punkt 52 och där angiven rättspraxis).
- 29 Det är mot bakgrund av detta syfte som artikel 3 i direktivet ålägger medlemsstaterna att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de nationella garantiinstitutionerna betalar arbetstagarnas utestående fordringar.
- 30 Såsom domstolen redan har påpekat, ger direktiv 2008/94 medlemsstaterna emellertid möjligheten att begränsa betalningsskyldigheten genom att fastställa en referensperiod eller en garantiperiod och/eller fastställa övre gränser för utbetalningarna (se, analogt med direktiv 80/987, dom av den 28 november 2013, Ana Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, punkt 22, och beslut av den 10 april 2014, Macedo Maia m.fl., C-511/12, ej publicerat, EU:C:2014:268, punkt 21).
- 31 Enligt domstolens praxis visar de bestämmelser i direktiv 2008/94 som rör medlemsstaternas möjlighet att begränsa garantin att det system som införs genom direktivet tar hänsyn till medlemsstaternas finansiella kapacitet och avser att upprätthålla den ekonomiska balansen hos medlemsstaternas garantiinstitutioner (se, analogt, dom av den 28 november 2013, Ana Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, punkt 29, och beslut av den 10 april 2014, Macedo Maia m.fl., C-511/12, ej publicerat, EU:C:2014:268, punkt 21).
- 32 I artikel 3 andra stycket i direktiv 2008/94 föreskrivs således att de utestående lönefordringar som garantiinstitutionen övertar avser en period före och/eller, i förekommande fall, efter ett datum som fastställts av medlemsstaterna.
- 33 Vidare föreskrivs det i artikel 4.1 i direktiv 2008/94 att medlemsstaterna får välja att begränsa garantiinstitutionernas betalningsansvar enligt artikel 3 i detta direktiv. I artikel 4.2 i samma direktiv föreskrivs det att om medlemsstaterna utnyttjar detta alternativ, ska de fastställa den period för vilken garantiinstitutionen ska betala utestående fordringar, genom garantiinstitutionen. Denna frist får emellertid inte vara kortare än en period som omfattar lönen för de tre senaste månaderna av anställningsförhållandet före och/eller efter det datum som avses i artikel 3 andra stycket i samma direktiv. Dessa bestämmelser ger också medlemsstaterna möjlighet att föreskriva att denna minimiperiod på tre månader ska infalla under en referensperiod som inte får vara kortare än sex månader och föreskriva en minimigaranti som är begränsad till åtta veckor, under förutsättning att denna period på åtta veckor placeras inom en längre referensperiod på minst arton månader (se analogt, dom av den 28 november 2013, Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, punkt 26).
- 34 Det ska påpekas att de fall i vilka det är tillåtet att begränsa garantiinstitutionernas betalningsskyldighet enligt artikel 4 i direktiv 2008/94 ska tolkas strikt (se, analogt, dom av den 17 november 2011 i det ovannämnda målet van Ardennen, C-435/10, EU:C:2011:751, punkt 34, och dom av den 28 november 2013, Ana Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, punkt 31). En restriktiv tolkning av dessa fall får dock inte innebära att den möjlighet som medlemsstaterna uttryckligen ges att begränsa nämnda betalningsskyldighet töms på sitt innehåll (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 november 2013, Ana Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, punkt 32).

- 35 I förevarande fall är det i enlighet med artikel 3 andra stycket i direktiv 2008/94 som artikel 6 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar fastställer som referensdatum den dag då avgörandet om att inleda insolvensförfarandet registrerades i företagsregistret. Vidare framgår det inte av de handlingar i målet som domstolen förfogar över att Republiken Bulgarien har använt sig av den möjlighet som föreskrivs i artikel 4.2 andra och tredje styckena i direktivet att fastställa en referensperiod, i den mening som avses i denna bestämmelse.
- 36 I enlighet med artikel 4.1 och 4.2 första stycket i detta direktiv får medlemsstaterna begränsa garantiinstitutionens övertagande, om anställningen upphör före referensdatumet, till att gälla endast arbetstagare vars anställningsförhållande har upphört under de senaste tre månaderna före detta datum, såsom föreskrivs i artikel 4.1 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar. Att utesluta arbetstagare vars anställningsförhållande upphörde före denna period påverkar nämligen inte det minimiskydd som föreskrivs i artikel 4.2 första stycket i direktiv 2008/94, eftersom dessa arbetstagare, i förhållande till den insolventa arbetsgivaren, inte har utestående fordringar till följd av deras anställningsavtal eller anställningsförhållande, vilka har uppkommit under de senaste tre månaderna före referensdatumet.
- 37 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Direktiv 2008/94 ska tolkas så, att det inte utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom artikel 4.1 i lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar, vilken inte garanterar lönefordringarna för arbetstagare vars anställningsförhållande upphörde mer än tre månader före registreringen i företagsregistret av beslutet att inleda ett insolvensförfarande mot deras arbetsgivare.

Den andra, den tredje och den fjärde frågan

- 38 Mot bakgrund av svaret på den första frågan saknas det skäl att besvara den andra, den tredje och den fjärde frågan.

Rättegångskostnader

- 39 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjunde avdelningen) följande:

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens ska tolkas så, att det inte utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom artikel 4.1 i Zakon za garantiranite vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite pri nesastoyatelnost na rabotodatelia (lagen om arbetstagarnas garanterade fordringar vid arbetsgivarens insolvens), vilken inte garanterar lönefordringarna för arbetstagare vars anställningsförhållande upphörde mer än tre månader före registreringen i företagsregistret av beslutet att inleda ett insolvensförfarande mot deras arbetsgivare.

Underskrifter